

Demokratisk kontroll over krafta

Landsmøtet i SV krever at regjeringen får kontroll på strømprisene. Halvannet år med ekstraordinært høye strømpriser tærer på økonomien i familier og bedrifter. Strømpriser bidrar til dyrtid, høyere levekostnader, usikre arbeidsplasser og velferdskutt.

Børs og marked har vist seg uegna til å styre strømpris og prioritering av kraft. Med de to siste utenlandskablene har Norge blitt fysisk koblet på EU-markedet for strøm i så stor grad at vi også importerer de høye europeiske prisene. Russlands stopp i gassseksperten har ført til en økning i de europeiske strømprisene. Dermed har sårbarheten i et markedsstyrt system vist seg til fulle. De skyhøye og ustabile strømprisene krever mer langsiktige grep enn strømstøtte, ikke minst av hensyn til folk, kraftkrevende industri og annet næringsliv. Tilgangen på kraft må prioriteres etter behov og samfunnsnytte – ikke etter kjøpekraft.

Fra mange kanter reises det krav om at regjeringa må bruke handlingsrommet i EØS-avtalen for å oppnå målet om politisk kontroll med strømmen. Dagene før landsmøtet i SV er det gjennomført omfattende politiske streiker og aksjoner over hele landet med krav om å fjerne markedets makt over strømforsyning og strømpriser.

Landsmøtet i SV støtter protestene mot at EU og markedet skal overstyre vårt nasjonale folkestyre. SV har følgende krav som kan tilfredsstille ønskene fra vanlige folk, fagbevegelsen og næringslivet:

1. Prisene på strøm må frikobles fra europeiske priser, selv om det innebærer å utfordre EØS-avtalen. Tilgang til tilstrekkelig og rimelig kraft er et nødvendig konkurransefortrinn for norsk industri, og er avgjørende for å lykkes med å kutte utslippene og omstille til en grønnere produksjon. Rimelig strøm er helt nødvendig for mange hundre tusen mennesker som ikke har alternativer til elektrisk oppvarming.
2. Norge må ha politisk kontroll over vår del av kraftflyten i utenlandskablene. Det må ikke etableres flere utenlandskabler ut fra dagens produksjonskapasitet. Samtidig er vi avhengig av gjensidig samarbeid med andre land slik at vi kan sikre import av kraft ved behov og bistå i en tid med energikrise. SV sier nei til EUs energimarkedspakke 4 og den ytterligere avståelsen av nasjonal politisk styring som foreslås. Det er viktig å gjennomføre tiltakene for energieffektivisering og solenergi, men dette kan Norge vedta på egenhånd.
3. Det må etableres et eget statlig salgsselskap - Statstrøm - som erstatter private salgsselskaper av strøm og gir tilgang til gode fastprisavtaler for basisforbruket. Forbrukerne må sikres forutsigbarhet og rimelige priser.
4. Det etableres et toprissystem for strøm i Norge, der luksusforbruk og overforbruk i husholdningene prises høyt, mens basisforbruket prises lavt.
5. Det iverksettes snarest et intensivprogram for energieffektivisering for husholdninger og næringsliv for å realisere 20 TWh energieffektivisering innen 2030. Prisinga må innrettes på en måte som stimulerer til energieffektivisering. Vi trenger mer fornybar energi når vi skal slutte med fossil energi og satse på grønn industri. Vi må satse på å bygge ut flytende havvind, solenergi og oppgradering av eksisterende vannkraftverk.

SV står klar til å forhandle med regjeringen for å sikre norske forbrukere strømpriser å leve med, og norske bedrifter vilkår de kan konkurrere, vokse og omstille seg under. Vi kan få nasjonal politisk kontroll over den kanskje viktigste innsatsfaktoren for det rettfærdige grønne skiftet - vannkrafta og strømprisene i Norge.